

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. F.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie
o wypłatę emerytury wojskowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 kwietnia 2025 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 30 stycznia 2024 r., sygn. akt III AUa 2975/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 stycznia 2024 r., sygn. akt III AUa 2975/22, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 4 lipca 2022 r., XIV U 1823/21, którym Sąd pierwszej instancji uwzględnił odwołanie J. F. od decyzji organu rentowego z 26 sierpnia 2021 r.

Decyzją z 26 sierpnia 2021 r., nr [...], Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie wstrzymał J. F. od 1 września 2021 r. wypłatę emerytury wojskowej wobec zbiegu emerytury z wojskowej z emeryturą z powszechnego systemu ubezpieczeń.

J. F. zakwestionował powyższą decyzję, zarzucając organowi rentowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 44 ust. 1 pkt 2a w zw.

z art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.). J. F. domagał się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez podjęcie wypłaty emerytury wojskowej obok emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń. Odwołujący się wniósł ponadto o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, a ponadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z 4 lipca 2022 r., sygn. akt XIV U 1823/21, Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że podjął wypłatę emerytury wojskowej od 1 września 2021 r.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.) oraz ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2020 r., poz. 53).

Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako niezasadną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd pierwszej instancji uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Gdy zatem występuje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, ubezpieczony ma - w ocenie Sądu Okręgowego - możliwość pobierania dwóch świadczeń emerytalnych z odrębnych systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego. W niniejszej sprawie ustalając odwołującemu się prawo do emerytury (decyzja z 3 marca 2020 r., nr [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wyłącznie okresy zatrudnienia i nie doliczył okresów przebytej służby wojskowej. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego,

odwołujący się ma prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie (wojskowej oraz cywilnej). Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, zachodziły podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji poprzez podjęcie wypłaty emerytury wojskowej od 1 września 2021 r., niezależnie od jej zbiegu z emeryturą z powszechnego systemu ubezpieczeń.

Samo rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, odpowiada prawu, a przez to jest prawidłowe, aczkolwiek argumentacja je popierająca, przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, wymagała korekty.

Zgodnie treścią art. 7 ustawy zaopatrzeniowej, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do: 1) emerytury lub renty przewidzianych w odrębnych przepisach albo 2) uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach, albo 3) świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ustawie z 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia - wypłaca się świadczenie wyższe albo wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Odwołujący się domagał się wypłaty obu świadczeń, nie dokonując wyboru żadnego z nich. Wobec powyższego zasadne było uznanie, że powinno być mu wypłacane świadczenie wyższe. Takim świadczeniem, niewątpliwie jest świadczenie z zaopatrzenia mundurowego (świadczenie mundurowe wynosiło na dzień ustalenia do niego prawa, tj. na dzień 1 lutego 2007 r. - 5.785,73 zł, z kolei świadczenie z systemu powszechnego wynosiło na dzień ustalenia do niego prawa, tj. na dzień 3 marca 2020 r. - 1.199,86 zł). Tym samym wypłata mundurowego świadczenia emerytalnego będącego świadczeniem wyższym nie może zostać wstrzymana.

Ograniczając się zatem wyłącznie do oceny prawidłowości decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie z 26 sierpnia 2021 r., nr [...], należy

stwierdzić, że była ona błędna, zaś rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, mimo błędnego uzasadnienia, ostatecznie zasługiwało na aprobatę.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną organ rentowy w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba odpowiedzi na pytanie: „Czy ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, zarówno poprzedzających czynną służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu zawodowej służby wojskowej, może być wypłacana emerytura wojskowa i jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługująca z tytułu okresów składkowych niezaliczonych do emerytury wojskowej (art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy oraz ich rodzin w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych)?”.

Ponadto, skarżący wskazał, że przyjęcie skargi kasacyjnej Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie do rozpoznania należy upatrywać w rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, w tym również Sądu Najwyższego, co do prawa jednoczesnego pobierania emerytury z dwóch źródeł.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się wniósł o:

1. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c.;
w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania:
2. oddalenie skargi kasacyjnej;
3. obciążenie organu rentowego kosztami postępowania kasacyjnego, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia

prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa,

których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Organ rentowy w żaden sposób nie wykazał, aby w niniejszej sprawie, na tle powołanych przepisów wyłoniły się istotne zagadnienia prawne, wątpliwości dotyczące ich wykładni lub też rozbieżności w orzecznictwie. Zauważyć należy, że zarówno podniesione zagadnienie prawne, jak i powoływana rzekoma rozbieżność w orzecznictwie sądów nie dotyczą w ogóle przedmiotu niniejszego postępowania. Zakres postępowania zainicjowanego odwołaniem od decyzji organu rentowego wyznacza bowiem treść tej decyzji, którą w niniejszej sprawie nie było przesądzenie o możliwości równoległego pobierania emerytury „cywilnej” i wojskowej, lecz zawieszenie pobierania emerytury wojskowej, taka bowiem była treść zaskarżonej decyzji organu rentowego. W tym zatem zakresie należy się zgodzić z Sądem drugiej instancji, że zaskarżona decyzja była nieprawidłowa, bowiem nie było podstaw do zawieszenia wypłaty emerytury wojskowej, która była świadczeniem wyższym dla odwołującego się, który nie dokonał wyboru żadnego z przysługujących mu świadczeń. Kwestie podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu nie mają tutaj żadnego znaczenia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy nie rozstrzygał o przyznaniu kosztów postępowania kasacyjnego, bowiem w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniesiono o zasądzenie takich kosztów jedynie w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[a.ł.]